

Said Nursî der ki! Önce hukuk

Son yüzyılın kelim dâhisi Said Nursî; Kur'an ilimlerine vakıf olduğu kadar, aynı zamanda, ferdin ve toplumun önünü açan, büyük bir İslam hukukçusudur.

"İslamiyetin pek çok kanun-u esasisinden birisi 'Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez' âyet-i kerimesinin hakikatıdır ki "Birisinin cinayetiyle başkaları, akraba ve dostları mesul olamaz" diyen Said Nursî;

"Halbuki, şimdiki siyaset-i hazırada partililik taraftarlığıyla, bir caninin yüzünden pek çok masumların zararına rıza gösteriliyor. Bir caninin cinayeti yüzünden taraftarları veyahut akrabaları dahi şen'i giybetler ve tezyifler edilip, bir tek cinayet yüz cinayete çevrildiğinden, gayet dehşetli bir kin ve adaveti damarlara dokundurup kin ve garaza ve mukabele-i bilmişle mecbur ediliyor. Bu ise, hayat-ı içtimaiyeyi tamamen zir ü zeber eden bir zehirdir. Ve hariçteki düşmanların parmak karıştırmalarına tam bir zemin hazırlamaktır. İran ve Mısır'daki hissedilen hadise ve buhranlar bu esastan ileri geldiği anlaşılıyor. Fakat onlar burası gibi değil; bize nisbeten pek hafif, yüzde bir nisbetindedir. Allah etmesin, bu hal bizde olsa pek dehşetli olur."1 demektir.

Bu dehşetli halin çözümünü de söyleyen Said Nursî; çareyi şöyle gösterecektir:

"Bu tehlikeye karşı çare-i yegâne: Uhuvvet-i İslamiyeyi ve esas İslamiyet milliyetini o kuvvetin temel taşı yapıp, masumları himaye için, canilerin cinayetlerini kendilerine münhasır bırakmak lâzımdır."2

Cennet vatanımızda hali hazırda da devam eden terörü, kargaşayı, kaosu bitirmenin çaresi de bu uygulamanın bir an önce hayata geçirilmesidir.

Bir cani yüzünden topyekûn bir köyü ateşe veren anlayıştan; toplumun ve memleketin selameti için ferdin hukukunu hiçe sayan bu izafî adaletten, bu ehven-ü şer anlayıştan, ülkeyi yönetenlerin bir an önce vazgeçmeleri ve gerçek adaleti uygulamaları gerekir. Ferdin ve toplumun sulh ve sükûnu buna bağlıdır.

Ayakları yere basan bu fikirlerle Said Nursî; devleti yönetenlere yol gösterirken bütün halkın hukukunu ve toplumu korumak amacındadır.

Bediüzzaman; "Hukuk-u umumiyenin müdafaası, hukukullah nevindedir"3 diyerek çok önemli bir tespitte bulunmaktadır. Genelin hukuku Allah'ın hukuku türündendir derken, kul hakkına, ferdin hakkına ve umum milletin, toplumun hakkına ne derece ehemmiyet verdiğini göstermektedir.

Said Nursî için hukuk bu derece önemlidir. Sonra bu hukuka riayet edenleri de hem teşvik etmekte, hem de

selâmlamaktadır:

“Hukuk-u ammenin hukukullah hükmüne geçtiğini bilenlere, umumen selam ve dua ediyorum.” 4

Hiç şüphesiz bir toplumu ayakta tutan hukuktur. Kargaşaya, kaosa, anarşiye, bozgunculuğa sürükleyen de hukuksuzluktur. Said Nursî'nin hayatı incelendiğinde baştan sona onun hukukun mücadelesini verdiğini görmekteyiz.

“Meşreben ve fikren müsavat-ı hukuk mesleğini kabul edenlerdenim”5 diyor.

Hukuk önünde herkes ve her fert eşit olmalıdır, müsavi olmalıdır. Hukuk karşısında eşitliğin olmadığı yerde adalet yoktur. “Müsavatsız adalet adalet değildir” 6 diyen Bediüzzaman fikir ve görüşlerini Asr-ı Saadetten örneklemeler vererek temellendirmektedir.

“Asr-ı Saadet olan sadr-ı evvelin hürriyet ve adalet ve müsavata, bahusus o zamanda delil-i kat'idir ki, şeriat-ı garra müsavata ve adaleti ve hakiki hürriyeti cemi revabit ve levazimatıyla camidir. İmam-ı Ömer (r.a), İmam-ı Ali (r.a) ve Salahaddin-i Eyyubi a'sarı bu müddeaya delil-i alenidir.” 7

Din, yani Şeriat; hürriyeti, adaleti ve müsavata bünyesinde toplamıştır. Bunun en güzel örneğini elbette ki Asr-ı Saadet dediğimiz döneme damgasını vuran Dört Halifede ve onların takipçileri olan sultanların hayatlarında gözlemlemekteyiz.

Hukukta müsavata savunan Said Nursî imtiyaza şiddetle karşı çıkmaktadır.

“Müsavat hakiki düsturdur. İmtiyaz yoktur”8 derken de referansını dinden almaktadır.

Toplumda ve sosyal alanda imtiyazsız bir müsavat uygulandığında o toplumda huzursuzluk ve kaos, kesinlikle başını kaldıracak zemini ve fırsatı bulamayacaktır.

Hatta İslam Peygamberi (a.s.v.) bir hadisinde: “Ömer sağ kaldıkça, içinizde fitneler zuhur etmez”9 buyurken, muhtemeldir ki Hz.Ömer'in (r.a.) adalet ve müsavat anlayışına dikkatlerimizi çekmektedir.

Ömer hayatta iken neden toplumda fitneler zuhur etmez?

Hz. Ömer; içtimaî hayatta müsavatın düsturlarını hakim kıldı da ondan fitneler zuhur etmedi.

Hukuk: Said Nursî açısından, İslam Şeriatının en önemli esaslarından birisidir.

“Şeriat-ı İslamiye, akfî bürhanlar üzerine müessestir. Bu şeriat, ulum-u esasiyenin hayatî noktalarını tamamıyla tazammun etmiş olan ulum ve fünundan mülahhasdır. Evet, tehzibü'r ruh, riyazetü'l kalb, terbiyet'ül vicdan, tedbir'ül cesed, tedvir'ül- menzil, siyasetül' medeniye, nizamât'ül alem, hukuk, muamelat, adab-ı içtimaiye, vesaire vesaire gibi ulum ve fünunun ihtiva ettikleri esasatın fihristesi, şeriat-ı İslamiyedir.”10

Aklî deliller üzerine oturtulan İslam şeriatı; ferdin şahsî hayatını düzenlediği gibi toplumun da hayatını, içtimaî, siyasî, hukukî düzenlemelerini bütün ilim ve fenlerin içerdikleri en ileri normlarda hayata geçirmiş ve uygulamıştır.

Bize düşen ise bu yolda yürümek ve ilerlemektir.

Atilla YILMAZ

ahocam@hotmail.com

Dipnot:

1- Bediüzzaman Said Nursi.Emirdağ Lah. YAN.s. 333

2- Age. S.39

3- Age.s.452

4- Age.s.452

5- Bediüzzaman Said Nursi. Lem'alar.YAN. s.174

- 6- Bediüzzaman Said Nursi. Hutbe-i Şamiye.YAN.s.135
- 7- Bediüzzaman Said Nursi. Divan-ı Harb-i Örfi.YAN.s.84
- 8- Bediüzzaman Said Nursi. Hutbe-i Şamiye.YAN.s.105
- 9- Bediüzzaman Sadi Nursi. Mektubat.YAN.s.108
- 10- Bediüzzaman Said Nursi. İşaratü'l-İ'caz.YAN. s.166